

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wąsewie.

Działając zgodnie z zapisami Rekomendacji H KNF, Bank Spółdzielczy w Wąsewie, zwany dalej Bankiem, przekazuje do informacji opis systemu kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku. Szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej określa uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą „Regulamin kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wąsewie”.

1. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Wąsewie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który został dostosowany do struktury organizacji, wielkości i profilu ryzyka banku oraz którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) Skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) Przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- 4) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami i standardami rynkowymi.

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Wąsewie system kontroli wewnętrznej oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
- 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- 3) Rozporządzenia Ministra finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach,
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

Funkcja kontroli

1. System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1) ustawy – Prawo bankowe.
2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Na funkcje kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
4. Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.
5. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne co najmniej procesom istotnym.
6. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli – sporządzany w postaci tabelarycznej opis powiązania celów systemu kontroli wewnętrznej (art. 9c ust. 1 ustawy – Prawo bankowe) z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Struktura Systemu kontroli Wewnętrznej

Funkcjonujący w Banku Spółdzielczym w Wąsewie, system kontroli wewnętrznej został zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony):

- 1) Pierwszy poziom (linia obrony) to zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) Drugi poziom (linia obrony) to zarządzanie ryzykiem realizowanym przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach / komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie);
- 3) Trzeci poziom to audyt wewnętrzny, realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

I poziom (linia obrony)

1. Celem kontroli realizowanej na pierwszym poziomie jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy pracowników, jednostki organizacyjne odpowiedzialne za operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

II poziom (linia obrony)

1. Kontrola realizowana na II poziomie to czynności kontrolne realizowane przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach / komórkach organizacyjnych funkcjonujących w Banku, niezależnie od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na I poziomie, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
2. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na II poziomie jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na I poziomie i II poziomie oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

III poziom (linia obrony)

1. Kontrola realizowana na III poziomie to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na I i II poziomie, a także ocenia skuteczność i adekwatność zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność Komórki ds. zgodności

Stanowisko ds. zgodności podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu oraz funkcjonalnie Radzie Nadzorczej i ma zapewnione atrybuty wynikające z prawa powszechnie obowiązującego. Szczegółowe obowiązki i zasady działania Komórki ds. zgodności w zakresie zapewniania zgodności określa „Regulamin funkcjonowania Komórki ds. zgodności w Banku Spółdzielczym w Wąsewie” a także „Polityka zgodności Banku Spółdzielczego w Wąsewie”.

2. Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.

Rola Zarządu Banku

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcje kontroli oraz komórki ds. zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Stanowisku ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd Banku zapewnia funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli oraz przypisuje odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
4. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
5. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawia je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.
7. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) Odpowiada za efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych,
 - 2) Odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku lub Komitetowi Audytu Banku, jeżeli został powołany, raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 3) W przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
8. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełniania zadań, o których mowa w ust. 7.
9. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpłynąć na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub innych Banków.

Rola Rady Nadzorczej Banku, Komitetu Audytu

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza Banku monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:
 - a) Stanowiska ds. zgodności,
 - b) Innego stanowiska pełniącego funkcje kontrolne,
 - c) Zarządu Banku,
 - d) Komitetu Audytu Banku,
 - e) Spółdzielni, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. zgodności.

3.Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Wąsewie zatwierdza szczegółowe kryteria oraz miary oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd Banku (na I i II linii obrony). Przyjęte przez Bank obszary mające wpływ na ocenę systemu kontroli wewnętrznej wytypowano zgodnie z zapisami Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w Bankach oraz z uwzględnieniem wskazań uregulowanych w Wytycznych SSOZ do tej Rekomendacji.

Rada Nadzorcza w Banku Spółdzielczym w Wąsewie corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej (I i II poziomu), w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Komórki ds. zgodności uwzględniając w szczególności:

- 1) informacje uzyskane od Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ BPS),
- 2) wyniki systemu oceny punktowej dokonanej przez SSOZ BPS,
- 3) wyniki przeprowadzonych audytów,
- 4) ustalenia wynikające z czynności nadzorczych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz wyniki oceny BION,
- 5) wynik badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- 6) informacje przekazywane przez Zarząd Banku o sposobie wypełnienia zadań w zakresie systemu kontroli wewnętrznej,
- 7) wyniki testowania poziomego i pionowego oraz realizacji zaleceń z nich wynikających,
- 8) okresowe raporty Komórki ds. zgodności,

Coroczna ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonana przez Radę Nadzorczą Banku Spółdzielczego w Wąsewie podlega przekazaniu do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w terminie do 30 czerwca roku następnego za jaki dokonywana jest ocena.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony.
4. Rolę Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku, stosuje się odpowiednio do Zarządu Spółdzielni i Rady Nadzorczej Spółdzielni w zakresie odpowiedzialności za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni.
5. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych Banku.
6. Zarząd Spółdzielni dokonuje corocznej ogólnej oceny systemu kontroli wewnętrznej w Systemie Ochrony na podstawie:
 - 1) Informacji przekazanych przez Uczestników Systemu, w tym corocznej oceny,
 - 2) Wyników przeprowadzonych audytów,
 - 3) Innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku.
7. Zarząd Spółdzielni informuje Uczestników Systemu o ocenie, o której mowa w ust. 6.
8. Zarząd Spółdzielni informuje Uczestników Systemu o rozpoznanych istotnych okolicznościach, które wpływają na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub jego podmiotów zależnych.
9. Zarząd Spółdzielni opracowuje, a Rada Nadzorcza uchwała szczegółowe wytyczne określające zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, wiążące dla Uczestników Systemu oraz Spółdzielni.